

ДИНАМІКА ПРИБУТКОВОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

Сільське, лісове та рибне господарство забезпечує 12,4 % валової доданої вартості національної економіки, в галузі працює 17,3 % зайнятого населення. Відповідно це свідчить про значний потенціал розвитку галузі та необхідність дослідження досягнутого рівня прибутковості і пошуку резервів його підвищення.

У 2020 р. порівняно з 2016 р. фінансовий результат до оподаткування у сільськогосподарських підприємствах України зменшився на 9,5 % і становить 81596,7 млн. грн. При цьому частка підприємств, які одержали прибуток дооподаткування зменшилася на 5,2 в.п. до 83,2 % [1, с. 174; 2, с. 161].

Рис. 1. Динаміка фінансового результату сільськогосподарських підприємств, які одержали чистий прибуток, 2016 – 2020 рр.

У зв'язку зі зменшенням фінансового результату до оподаткування, чистий прибуток підприємств зменшився на 9,8 % і дорівнює 81032,6 млн. грн. У той же час частка підприємств, які одержали чистий прибуток залишилася практично незмінною – 83,1 %, а їх фінансовий результат збільшився за 2016 – 2020 рр. на 4,9 % (рис. 1).

Таким чином, зменшення загального результату чистого прибутку зумовлене суттєвим збільшенням рівня збитковості підприємств, які одержали чистий збиток, а також збільшенням їх частки на 5,3 в.п. до 16,9 %.

Основним джерелом формування фінансових результатів діяльності сільськогосподарських підприємств лишається операційна діяльність, що поєднує в собі виробництво продукції рослинництва і тваринництва. Розгляд структури вартості продукції, що реалізована сільськогосподарськими підприємствами свідчить про однозначне домінування галузі рослинництва у процесі формування доходів підприємств – 83,5 %, тоді як на часту продукції тваринництва припадає лише 16,5 % і демонструє чітку тенденцію до зниження (рис. 2).

Рис. 2. Структура вартості продукції, що реалізована сільськогосподарськими підприємствами, %

Одним з основних показників, що характеризує рівень прибутковості підприємств є рівень рентабельності господарської діяльності і окремих його видів зокрема. У 2021 р. порівняно з 2016 р. рівень рентабельності господарської діяльності сільськогосподарських підприємств зменшився на 11,7 в.п. і знаходиться на рівні 13,9 %. При цьому прибутковість операційної діяльності перевищує загальний рівень, однак за аналізований період зменшилася на 14,6 в.п. до 19,0 %.

Використовуючи метод екстраполяції (знаходження майбутніх значень на основі досягнутого рівня показника), виконаємо прогноз рівня прибутковості операційної діяльності сільськогосподарських підприємств України (рис. 3).

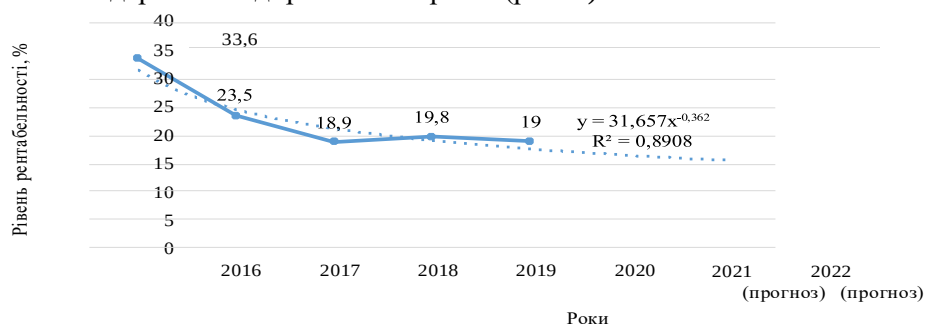

Рис. 3. Прогноз рівня рентабельності операційної діяльності сільськогосподарських підприємств, %

Отримане рівняння лінії тренду дозволяє зробити висновок, що щорічний темп зменшення рівня операційної діяльності становить 3,62 %. Це обумовлено стрімким зростанням виробничих витрат, порушенням логістичних ланцюгів постачань і збуту

продукції. Коефіцієнт апроксимації має досить високе значення і свідчить про надійність моделі. Прогнозне значення рівня прибутковості операційної діяльності у 2021 р. становить 16,5 %, у 2022 р. — 15,7 %. Враховуючи військові дії, вилучення частини земель з обороту та фізичне знищення матеріально-технічної бази, фактичні значення рівня ефективності операційної діяльності сільськогосподарських підприємств України у 2022 році можуть бути нижчими за прогноз.

Список використаних джерел:

1. Сільське господарство України. 2017: стат. зб. / Державна служба статистики України. Київ, 2018. 245 с.
2. Сільське господарство України. 2021: стат. зб. / Державна служба статистики України. Київ, 2022. 220 с.